

УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

УДК 336.226.1

<https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.3.11>

О. В. АРТЮХ

Одеський національний економічний університет

ORCID: 0000-0002-8845-8002

Ю. Ю. МАТВІЙЧУК

Одеський національний економічний університет

ORCID: 0000-0003-2345-098X

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

Податок на доходи фізичних осіб є одним з небагатьох податків, що має багату історію. У багатьох країнах цей вид податку з'явився на межі 18–19 ст.

Оподаткування доходів фізичних осіб займає ключове місце у податковій системі переважної кількості країн. Податок на доходи фізичних осіб є найпоширенішим у світовій практиці податком, що сплачується з особистих доходів населення. Цей податок стоїть у центрі будь-якої податкової системи, а також є одним з основних джерел формування доходної частини бюджетної системи. У цій роботі представлено результати аналізу різних підходів до визначення елементів податку на доходи фізичних осіб за кордоном, за підсумками якого виявлено сучасні тенденції розвитку систем оподаткування у різних країнах. Підкреслено, що для досягнення соціальної справедливості оподаткування уряди країн із найвищим рівнем життя застосовують прогресивну ставку прибуткового податку, де розмір ставки повністю залежить від суми отриманого доходу за податковий період.

З урахуванням закордонного досвіду у статті сформульовано пропозиції щодо реформування шкали оподаткування доходів фізичних осіб для вирішення наявних проблем оподаткування. Обґрунтовано, що удосконалення оподаткування можливе лише при введенні прогресивної шкали оподаткування доходів громадян. Зазначено, що для ефективності прогресивної шкали необхідно легалізувати доходи громадян країни, подолати корупцію, створити дієвий механізм податкового контролю в Україні і, нарешті, підвищити авторитет податкових органів. Запропоновано зменшувати базу оподаткування, враховуючи витрати громадян та соціальний статус. За результатами дослідження надано шляхи удосконалення оподаткування податку з доходів фізичних осіб в Україні.

Ключові слова: оподаткування фізичних осіб, податок з доходів фізичних осіб, ПДФО, податкова ставка, податкова система, закордонний досвід, пропорційне оподаткування, прогресивне оподаткування.

O. V. ARTYUH

Odessa National Economic University

ORCID: 0000-0002-8845-8002

Yu. Yu. MATVIYCHUK

Odessa National Economic University

ORCID: 0000-0003-2345-098X

**TOPICAL ISSUES OF PERSONAL INCOME TAXATION:
NATIONAL AND INTERNATIONAL EXPERIENCE**

Personal income tax is one of the few taxes that has a rich history. In many European countries this type of tax appeared at the turn of the 18th–19th centuries.

Personal income taxation occupies a key place in the tax system of most countries. Personal income tax is the most widespread tax in the world practice, which is paid from personal income of the population. This tax is in the center of any tax system, and is one of the main sources of formation of the revenue part of the budget system. This paper presents the results of the analysis of various approaches to the definition of the elements of personal income tax abroad, as a result of which modern trends in the development of taxation systems in different countries. It was emphasized that in order to achieve social justice in taxation, the governments of the countries with the highest standard of living apply a progressive income tax rate, where the rate depends entirely on the amount of income received during the tax period.

Taking into account foreign experience, the article formulates proposals for reforming the personal income taxation scale to solve the existing problems of taxation. It is substantiated that improvement of taxation is possible only with the introduction of a progressive income tax scale. It is noted that for the effectiveness of the progressive scale it is necessary to legalize the income of citizens of the country, to overcome corruption, to create an effective mechanism of tax control in Ukraine and, finally, to increase the authority of tax authorities. It was proposed to reduce the tax base, taking into account the expenses of citizens and social status. According to the results of the study, the ways to improve the taxation of personal income tax in Ukraine are proposed.

Key words: taxation of individuals, income tax, PIT, tax rate, tax system, foreign experience, proportional taxation, progressive taxation.

Постановка проблеми

Головним джерелом доходів державного бюджету є податкові надходження. У системі податкових надходжень значну роль відводять податку доходи фізичних осіб. Цей податок відноситься до прямих податків, і він існує практично у всіх економічно розвинених країнах світу.

Податок на доходи фізичних осіб вилучається у грошовому вигляді за звітний рік та враховується на основі загального заробітку фізичних осіб. За рахунок вилучення частини коштів фізичних осіб забезпечуються надходження до бюджетів різних рівнів.

Оподаткування фізичних осіб є найважливішим елементом податкової системи будь-якої держави, являючи собою не тільки економічний, а й соціальний важіль управління. Вчені-економісти у своїх працях неодноразово висували ідеї того, що досягти соціальну справедливість у суспільстві та знизити рівень розриву між доходами багатих та бідних можливо шляхом застосування на практиці механізмів прогресивного оподаткування як доходів, так і майна фізичних осіб елементами оподаткування розкоші та понад доходи. Ідеї Дж. М. Кейнса, Д. Локка, В. Петті знайшли своє втілення в податкових системах країн з розвинутою ринковою економікою. Розроблені А. Смітом та доповнені А. Вагнером базові принципи оподаткування у ХХ столітті були уточнені з урахуванням реалій економічної та фінансової теорії та практики і в даний час сформовані у певну систему. Особливе місце посідає принцип рівності і справедливості, згідно з яким платники податків повинні брати матеріальну участь у фінансуванні потреб держави сумірно з доходами, які вони отримують під заступництвом і за підтримки держави [1].

Незважаючи на те, що з моменту обґрунтування цього принципу пройшло майже два з половиною століття і наука про оподаткування присунулась далеко вперед, проблема формування справедливого оподаткування дотепер залишається однією з найбільш дискусійних у податковій галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Різні аспекти теорії та практики прямого оподаткування в нашій країні досліджували такі провідні українські та закордонні вчені: О. Д. Василик, В. М. Гейц, І. О. Лютий, Т. І. Єфименко, В. Г. Корнус, М. Ю. Портер, А. М. Соколова, С. І. Юрій, І. М. Бурден, В. І. Прокопенко, Ю. В. Ільницький. Водночас на цьому етапі розвитку країни необхідно продовжити дослідження стану прямого оподаткування та напрямів його вдосконалення. Таким чином, дослідження сформованої проблеми є актуальним. Крім того, актуальність дослідження зумовлена і тим, що податок на доходи фізичних осіб є найпоширенішим у світовій практиці податком, що сплачується з особистих доходів населення. Цей податок стоїть у центрі будь-якої податкової системи, а також є одним з основних джерел формування доходної частини бюджетної системи.

Формування мети дослідження

Метою роботи є дослідження особливостей оподаткування доходів фізичних осіб у зарубіжних країнах та подальше визначення шляхів удосконалення прямого оподаткування в Україні.

Викладення основного матеріалу дослідження

Прибутковий податок у кожній країні має свої особливості, зумовлені історичними, політичними, економічними та іншими чинниками. Однак можна виділити загальні риси, характерні для більшості розвинутих країн. В даний час у світі існує кілька способів стягування податку на доходи фізичних осіб:

1) Залежно від сімейного статусу платника податків:

- індивідуальне оподаткування;
- сімейне оподаткування (податок стягується із загального доходу сім'ї);

2) Залежно від постійного чи непостійного резидентства:

- доходи постійних резидентів оподатковуються незалежно від місця їх отримання;
- доходи непостійних резидентів, які виплачуються за межами країни, не оподатковуються;
- доходи нерезидентів оподатковуються лише у країні отримання цього доходу.

3) Залежно від ставок оподаткування:

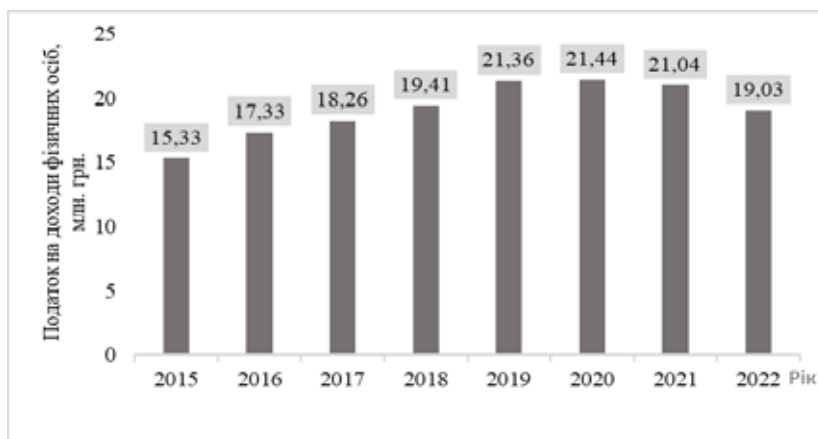
- пропорційне оподаткування – податкова ставка є фіксованою для будь-якої величини доходу;
- прогресивне оподаткування – ставка податку з доходу фізичних осіб збільшується зі збільшенням доходу [2].

Є країни, які повністю відмовились від стягнення прибуткового податку зі своїх громадян. До таких країн відносяться Бермуди, Багами, Андорра, Монако, Бахрейн, Кувейт, Оман, які поповнюють свій бюджет за рахунок продажу нафти, і навіть доходів від туризму.

В Україні податок на доходи фізичних осіб є одним з бюджетоутворюючих податків, який регулюється IV розділом Податкового Кодексу України. Це найбільший прямий податок із громадян в Україні.

Його питома вага у доходах зведеного бюджету України зазвичай підвищується, як це видно з рис. 1.

В Україні діє так званий пропорційний податок на доходи фізичних осіб: кожен громадянин, відповідно положення, передбаченого у пункті 167.1 Податкового кодексу країни, віддає державі однакову частку свого доходу у розмірі 18%. Платниками податку є резиденти і нерезиденти країни, які отримують офіційний дохід на території України. Утримання цього податку відноситься як до фізичних осіб, підприємців, самозайнятих осіб, так і до роботодавців [4].

Рис. 1. Частка ПДФО у податкових надходженнях зведеного бюджету України 2015–2022 рр.

Джерело: складено за матеріалами [3]

Станом на 2022 рік Україна входить до списку країн із найнижчими податками на доходи фізичних осіб (таблиця 1).

Таблиця 1

Найнижчі податки на доходи фізичних осіб в окремих країнах

Країна	Розмір ставки податку, %
Болгарія	10
Литва	15
Угорщина	16
Румунія	16
Україна	18
Чорногорія	19
Словаччина	19

(складено за матеріалами [5])

Для досягнення соціальної справедливості оподаткування, уряди країн із найвищим рівнем життя застосовують прогресивну ставку прибуткового податку, де розмір ставки повністю залежить від суми отриманого доходу за податковий період.

Так, прогресивним є податок на доходи фізичних осіб у Японії. Це означає, що виплати нараховують лише на чистий дохід кожної особи. Вирахування податку на доходи в Японії здійснюється щомісяця автоматично. Ставка податку залежить від розміру доходів та нараховується відповідно до таблиці 2.

Таблиця 2

Податок на доходи фізичних осіб у Японії

Розмір доходу, що підлягає податкам, ієн	Розмір ставки податку, %
до 1 950 000	5
від 1 950 000 до 3 350 000	10
від 3 350 000 до 6 900 000	20
від 6 900 000 до 9 000 000	24
від 9 000 000 до 18 000 000	33
від 18 000 000 до 40 000 000	40
понад 40 000 000	45

(складено за матеріалами [6])

Приймають виплати муніципальні, префектурні та національні установи. Основа способу стягування коштів – статус резидента. Його визначає час, протягом якого той жив у Японії.

- Нерезиденти. До них належать ті, хто іммігрував до Японії і жив там менше 12 місяців. Такі громадяни сплачують податок лише на той дохід, який вони мали у цій країні.

• Непостійні резиденти. Це люди без японського громадянства, але мешкають у країні від 5 до 10 років. Вони також мають робити податкові відрахування, але лише на одержану зарплату у Японії. Якщо є доходи за межами держави, з них повинні відраховуватися кошти лише у тому випадку, якщо заробіток переводиться до Японії.

• Резиденти. Такими є громадяни із постійним місцем життєдіяльності. Податком оподатковуються всі їхні доходи незалежно від територіального розташування.

Для проведення розрахунків враховуються всі види надходжень:

- дивіденди;
- зарплати;
- пенсії;
- доходи від здачі у найм нерухомості;
- прибутки від діяльності комерційних фірм [6].

Податки Японії для фізичних осіб забезпечують значну частину фінансових надходжень бюджету. Метод оподаткування цими податками досить складний: береться загальний дохід протягом року, з нього здійснюються передбачені законом відрахування, сума множиться на встановлену ставку, а з отриманого результату віднімаються податкові пільги.

Хоча в Японії досить високі ставки, існує значний неоподатковуваний мінімум, який враховує сімейний стан людини. Від сплати податку звільняються кошти, витрачені на лікування.

Багатодітні родини також мають додаткові податкові пільги. У своєму нинішньому вигляді система соціального забезпечення Японії включає три основні ланки – пенсійне забезпечення, медичне страхування та надання матеріальної підтримки окремим категоріям громадян (старим, інвалідам, самотніми матерями, малозабезпеченим, сім'ям з малолітніми дітьми тощо). Витрати на соціальне забезпечення фінансуються за рахунок кількох джерел, головними з яких є внески осіб, застрахованих у системі пенсійного та медичного страхування, та кошти державного бюджету, що формується у тому числі за рахунок податку на доходи фізичних осіб. Внески сплачуються рівними частками працівниками та роботодавцями [7].

Із країн Євросоюзу країною з найвищими прибутковими податками є Швеція. Прибутковий податок у Швеції у 2022 році стягується за прогресивною шкалою від 30 до 55%:

- з резидентів країни;
- з осіб, які раніше проживали тут та мають постійне житло;
- з нерезидентів, які перебувають у країні понад 183 дні.

Податок складається з двох частин:

- муніципальний – 28,8–34,2%;
- національний – 20–25%.

Національний податок сплачують ті, чий заробіток щорічно перевищує 401 100 крон (41 210 євро). Таким чином, у Швеції податок із зарплати стягується за шкалою, поданою у табл. 3.

Таблиця 3

Податок на доходи фізичних осіб у Швеції

Розмір доходу, шведські крони/євро	Податкова ставка, %
до 401 100 / 41 210	30
401 100–574 300 / 41 210–59 005	50
понад 574 300 крон / 59 005	55

(складено за матеріалами [8])

Податки у Швеції для фізичних осіб поділяються на:

- прибуток від підприємницької діяльності;
- прибуток від найманої роботи;
- прибуток від капіталу.

Податковий період становить один календарний рік. Річний звіт слід подавати до закінчення 7 місяців, наступних за звітним періодом. Якщо цей припис буде порушено, платника податків чекає штраф:

- 1000 шведських крон (102 євро) стягується за прострочення подання звіту фізичними особами;
- 40% від передбачуваного податку за приховування доходів або у разі подання недостовірної інформації до податкових органів Швеції.

Також тут передбачені відрахування, які являють собою витрати на отримання доходу, внески на обов'язкове медичне страхування та пенсійне забезпечення. Таким чином, особи, які отримують великі доходи, втрачають більшу їх частину, а незаможні верстви населення навпаки, отримують із бюджету більше, ніж платять [8].

Податок з доходів фізичних осіб у США income tax – головний вид відрахувань до державної скарбниці Америки. Податок з доходів у США є загальнообов'язковим для будь-яких фізичних осіб, які займаються якою-небудь

оплачуваною діяльністю на території цієї держави незалежно від того, чи є ці особи громадянами Америки. Більше того, оскільки в країні на законних підставах працюють мільйони мігрантів, на них так само поширюється обов'язок зі сплати податку з доходів, незважаючи на те, що таких суб'єктів не можна віднести до резидентів. Тобто платниками є всі громадяни США, які проживають та працюють на території країни.

Важливою особливістю сплати цього виду відрахувань є те, що самотні платники вносять його за себе окремо, тоді як для одружених громадян доступна можливість сплати податку на доходи від усієї сім'ї. Останній варіант найчастіше виявляється особливо вигідним для тих осередків суспільства, в яких спостерігається значний розрив між рівнем доходів подружжя — у цьому випадку спільний розрахунок та сплата дозволяють оптимізувати витрати [9].

Податок з доходу у США платять з:

- заробітної плати;
- премій;
- бонусних виплат;
- компенсаційних виплат;
- дивідендів;
- доходу від оренди;
- відсотків від володіння капіталом;
- доходів від продажу нерухомості, земельних ділянок, корпоративних прав.
- доходів, отриманих від самостійної підприємницької діяльності.

Але при цьому податки в США для фізичних осіб передбачають безумовний неоподатковуваний мінімум доходу — з нього ніколи і за жодних обставин не сплачують жодного долара. Розмір цього мінімуму залежить від безлічі різноманітних соціальних факторів: сімейний статус, наявність дітей та онуків, вдова/вдівець тощо [10].

Податок на доходи у США належить до прогресивних за аналогією з корпоративним. Ставка федерального внеску для фізичних осіб коливається в діапазоні від 14 до 38%. Рівень податкового навантаження в Америці залежить від 12-місячного доходу жителя штату. Чим він вищий, тим більшою буде для нього ставка [11]. Деякі штати додатково встановлюють свій платіж.

Для податку на доходи громадян також розроблено спеціальну шкалу, яка дозволяє визначити, яку ставку потрібно платити з кожної частини доходу, яка перевищує ту чи іншу граничну величину. Система розрахунку досить складна, потребує наявності спеціальних знань та навичок.

Більшість платників податків вважають за краще дотримуватися певних меж свого доходу, не перевищуючи їх, оскільки невелике перевищення буде скоріше мінусом, ніж плюсом — воно спричинить необхідність сплати прибуткового податку за вищою ставкою.

При сплаті податку на доходи враховується багато витрат громадян, що дозволяє значно зменшити базу, яка береться до уваги. Це стосується, перш за все, таких виплат як аліменти, витрати на іпотечне кредитування, кошти, витрачені на лікування та освіти тощо. Крім того, не включаються до складу оподаткованого доходу суми коштів, використані з благодійною метою [9].

Прибутковий податок штатів є основним джерелом доходу. Він виступає як регулятор економіки держави загалом і служить цілям розподілу національного доходу країни.

Податок на прибуток фізичних осіб у Німеччині зазвичай становить від 14 до 45% залежно від рівня доходу та інших факторів.

Податок на доходи фізичних осіб у Німеччині для фізичних осіб стягується за прогресивною шкалою залежно від суми доходу (табл. 4).

Таблиця 4

Податок на доходи фізичних осіб у Німеччині

Розмір доходу, євро	Податкова ставка, %
до 9 744	0
від 9 744 до 57 918	14
від 57 918 до 274 612	42
від 274 612	45

(складено за матеріалами [12])

Крім того, доходом вважаються прибуток від реалізації фінансових інструментів, таких як акції, дивіденди та відсотки. У цих випадках діє ставка 25% плюс податок на солідарність 5,5% від доходу [12].

Зобов'язані сплачувати прибутковий податок усі громадяни та резиденти Великобританії, які отримують дохід.

Працевлаштовані за контрактом зазвичай не переймаються сплатою податків. За них це робить роботодавець і видає зарплату вже з вирахуванням цього відсотка. Підприємці та фрілансери сплачують податки самостійно.

Податок на доходи фізичних осіб у Великобританії для фізичних осіб стягується за прогресивною шкалою залежно від суми доходу (табл. 5).

Таблиця 5

Податок на доходи фізичних осіб у Англії, Уельсі та в Північній Ірландії в 2022 році

Розмір доходу, фунтів/рік	Податкова ставка, %
до 11 850	0
від 11 851 до 46 350	20
від 46 351 до 150 000	40
більше 150 000	45

(складено за матеріалами [13])

Оподаткування у Шотландії трохи відрізняється від інших частин країни.

У рік шотландці можуть заробляти до 12 500 фунтів і не сплачувати податки, а ті, у кого щорічний прибуток становить понад 150 000, повинні віддати до державної скарбниці 46% від заробітку [13].

Висновки

Як показує зарубіжний досвід, прогресивне оподаткування застосовується у поєднанні із широкою системою податкових відрахувань, пільг. Ще однією особливістю є неоподатковуваний дохід у поєднанні з сімейною системою оподаткування доходів фізичних осіб. Проте, вже багато років потому спостерігається тенденція до переходу низки країн від спільного оподаткування подружжя та сімей до обов'язкового чи добровільного роздільного оподаткування фізичних осіб. У деяких країнах, наприклад, у Нідерландах та Бельгії, можливість подання декларацій окремими фізичними особами поширюється лише на «зароблений» дохід, тоді як інвестиційний дохід включається до доходу того із подружжя, хто має більш високий дохід, та оподатковується у його складі. У Німеччині доходи подружжя можуть оподатковуватись як окремо, так і спільно, при цьому шкала ставок, що застосовується при спільній подачі декларації, призводить до такого ж податкового навантаження, як і у разі розподілу доходів на рівні частини з метою застосування індивідуальних шкіль оподаткування. У Великобританії декларації подаються на індивідуальній основі з обмеженим вирахуванням, що забезпечує звільнення для подружжя [14].

Сплата прибуткового податку в розвинених країнах здійснюється двома основними способами: утриманням у джерела та деклараційним. Терміни сплати податку встановлюються залежно від способу його сплати. Декларації про доходи за минулий рік подаються до фінансових чи податкових органів на початку нового податкового року, а сплата податку у джерела здійснюється щомісяця або щотижня (при отриманні заробітної плати), а також факт отримання дивідендів та інших виплат за іншими джерелами доходів [15].

Таким чином, проаналізувавши різні підходи до визначення елементів податку на доходи фізичних осіб за кордоном, можна встановити такі тенденції розвитку оподаткування доходів фізичних осіб у світі:

- відмова від подружнього та сімейного оподаткування доходів фізичних осіб на користь індивідуального оподаткування доходів;
- розширення бази з податку на доходи фізичних осіб шляхом включення сум, які раніше не обкладалися цим податком;
- використання прогресивного методу оподаткування для побудови шкали ставок податку на доходи з фізичних осіб;
- встановлення неоподаткованого мінімуму;
- встановлення двох основних способів сплати податку: утримання податку у джерела та деклараційного;
- у багатьох країнах світу склалася практика, за якої роботодавець та співробітник сплачують соціальні внески приблизно порівну.

Отже, на основі проведеного дослідження вважаємо, що вирішення проблеми прямого оподаткування, а саме, удосконалення оподаткування податку з доходів фізичних осіб можливе при введенні прогресивної шкали оподаткування, тобто чим вищий дохід, тим вище і податок, завдяки чому податки забезпечених людей сукупно перевищують податки незаможних верств населення. Адже єдина ставка ПДФО не може стати засобом регулювання перерозподілу доходів та пом'якшення різниці в доходах населення. Крім того, при сплаті податку на доходи пропонуємо зменшувати базу оподаткування, враховуючи витрати громадян. Перш за все, це стосується коштів, витрачених на лікування та освіту. Пропонуємо враховувати соціальні фактори (сімейний статус, наявність дітей тощо) при визначенні розміру неоподаткованого мінімуму доходу. Для ефективності прогресивної шкали необхідно легалізувати доходи громадян країни, подолати корупцію, створити дієвий механізм податкового контролю в Україні і, нарешті, підвищити авторитет податкових органів.

Таким чином, зі зміною податкової ставки ПДФО з'явиться можливість зберегти фіскальне значення податку та підвищити його соціальну справедливість. Поряд із реформуванням шкали оподаткування доходів фізичних осіб для вирішення наявних проблем необхідно вжити наступних заходів:

- підвищення рівня доходів населення;
- побудова системи соціальної підтримки населення;
- підвищення якості благ, що надаються державою;

- посилення відповідальності за податкові злочини;
- проведення роз'яснювальної та виховної роботи з платниками податків щодо усвідомлення того, що ухилення від виплат на користь державного бюджету - надзвичайно небезпечне діяння;
- підвищення рівня свідомості щодо сплати податків;
- поступове впровадження застосування прогресивних методів оподаткування.

Вважаємо, що найімовірніше, «прогресивна» ставка оподаткування доходів громадян – майбутнє податкової системи. Питання лише у тому, який саме зміст набуде ця ставка.

Список використаної літератури

1. Налогообложение. Электронный учебник / Развитие теории налогообложения URL: <http://tic.tsu.ru/www/uploads/nalog/page6.html>
2. Терехина А.П. Система и принципы налогообложения доходов физических лиц в развитых странах // Финансовое право. – 2017. – № 11.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://index.minfin.com.ua>
4. Податковий кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Шувалов Н. Налоги в странах мира в 2022 году URL: <https://visasam.ru/emigration/vybor/nalogi-v-mire.html>
6. Шувалов Н. Налоги в Японии URL: <https://visasam.ru/emigration/asia/nalogi-v-yaponii.html>
7. Лебедева И.П. Система социального обеспечения Японии: достижения и проблемы // Японские исследования. – 2016. – № 4. – С. 23-35.
8. Какие налоги платят в Швеции в 2022 году URL: <https://emigranto.ru/evropa/shveciya/nalogi-shvetcii.html>
9. Private Finance International Service Налоги в США URL: <https://prifinance.com/nalogooblozhenie/nalogi-v-ssha/>
10. Иммиграция в США и налоги. Гайдлайн правильного переезда URL: <https://migronis.com/ru/blog/immigraciya-v-ssha-i-nalogi-gajdlajn-pravilnogo-pereezda>
11. Шувалов Н. Какой подходящий налог в США URL: <https://visasam.ru/emigration/canadausa/podohodnyj-nalog-v-ssha.html>
12. Global Impact Finance Ltd Налоги в Германии – все что надо знать URL: <https://www.monito.com/ru/wiki/nalogi-v-germanii#podohodnyj-nalog-v-germanii>
13. Кузнецова С. Уровень жизни и цены в Англии URL: <https://visasam.ru/emigration/europe-emigration/zhizn-v-anglii.html>
14. Романова Н.А. Зарубежный опыт налогообложения доходов физических лиц // Проблемы экономики и менеджмента. – 2017. – № 7.
15. Синенко О.А. Налогообложение физических лиц // Учебное пособие для студентов направления подготовки 38.03.01 «Экономика» вузов региона. Электронный ресурс. – Владивосток, 2016.

References

1. Nalogooblozheniye. Elektronnyy uchebnyy / Razvitiye teorii nalogooblozheniya URL: <http://tic.tsu.ru/www/uploads/nalog/page6.html>
2. Terekhina A.P. Sistema i printsipy nalogooblozheniya dokhodov fizicheskikh lits v razvitykh stranakh // Finansovoye pravo. – 2017. – № 11.
3. Ofitsiynyy sayt Ministerstva finansiv Ukrayiny URL: <https://index.minfin.com.ua>
4. Podatkovyy kodeks Ukrayiny <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Shuvalov N. Nalogi v stranakh mira v 2022 godu URL: <https://visasam.ru/emigration/vybor/nalogi-v-mire.html>
6. Shuvalov N. Nalogi v Yaponii URL: <https://visasam.ru/emigration/asia/nalogi-v-yaponii.html>
7. Lebedeva I.P. Sistema sotsial'nogo obespecheniya Yaponii: dostizheniya i problemy // Yaponskiye issledovaniya. – 2016. – № 4. – С. 23-35.
8. Kakiye nalogi platyat v Shvetsii v 2022 godu URL: <https://emigranto.ru/evropa/shveciya/nalogi-shvetcii.html>
9. Private Finance International Service Nalogi v SSHA URL: <https://prifinance.com/nalogooblozhenie/nalogi-v-ssha/>
10. Immigratsiya v SSHA i nalogi. Gaydlayn pravil'nogo pereyezda URL: <https://migronis.com/ru/blog/immigraciya-v-ssha-i-nalogi-gajdlajn-pravilnogo-pereezda>
11. Shuvalov N. Kakoy podokhodnyy nalog v SSHA URL: <https://visasam.ru/emigration/canadausa/podohodnyj-nalog-v-ssha.html>
12. Global Impact Finance Ltd Nalogi v Germanii – vse chto nado znat' URL: <https://www.monito.com/ru/wiki/nalogi-v-germanii#podohodnyj-nalog-v-germanii>
13. Kuznetsova S. Uroven' zhizni i tseny v Anglii URL: <https://visasam.ru/emigration/europe-emigration/zhizn-v-anglii.html>
14. Romanova N.A. Zarubezhnyy opyt nalogooblozheniya dokhodov fizicheskikh lits // Problemy ekonomiki i menedzhmenta. – 2017. – № 7.
15. Sinenko O.A. Nalogooblozheniye fizicheskikh lits // Uchebnoye posobiye dlya studentov napravleniya podgotovki 38.03.01 «Ekonomika» vuzov regiona. Elektronnyy resurs. – Vladivostok, 2016.